

## РЕФЕРАТ

**ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО НАСЛОВНО ЗВАЊЕ НАСЛОВЕН ДОЦЕНТ  
ЗА НАСТАВНО-НАУЧНАТА ОБЛАСТ АНАТОМИЈА НА ФАКУЛТЕТ ЗА  
МЕДИЦИНСКИ НАУКИ, УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ ВО ШТИП**

Наставно-научниот совет на Факултетот за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип, на својата редовна 287. седница, на 5.10.2022 година, донесе Одлука со бр. 2007-280/1 за формирање на Рецензентска комисија за избор на еден наставник во насловно звање насловен доцент за наставно-научната областа анатомија (30100) – еден извршител на Факултетот за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип, во следниов состав:

- д-р Светлана Јовевска, редовен професор за наставно-научната областа анатомија – вработена на Факултет за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип - претседател;
- д-р Ники Матвеева, редовен професор за наставно-научната областа анатомија, вработена на Медицински факултет при Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје - член;
- д-р Џенгис Јашар, насловен вонреден професор за наставно-научната областа патологија на Факултет за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип, вработен во Клиничка болница „Ацибадем Систина“, Скопје.

Конкурсот за овој избор беше објавен во весниците „Слободен печат“ и „Коха“ на 15.9.2022 и во предвидениот рок се пријави д-р сци мед Јане Бушев, специјалист пнеумофтизиолог и интернист, магистер и доктор на медицински науки.

Врз основа на приложената документација од кандидатот, чест ни е на Наставно-научниот совет на Факултетот за медицински науки да му го поднесеме следниов:

## ИЗВЕШТАЈ

**Биографски податоци**

Д-р Јане Бушев е роден на 10.10.1957 година во Скопје. Средно образование – гимназија, математичка насока, завршува во Велес. Дипломира на Медицинскиот факултет во Скопје на 12.1.1982 година со просечна оцена 8.92. Во 1982 година ја завршува школата за резервни офицери на Санитетската служба при Военомедицинската академија во Белград, а од 1983 година работи како воен лекар.

Кандидатот ја започнува специјализацијата по пнеумофтизиологија во 1984 година во Военомедицинската академија во Белград и ја завршува во 1988 година со што се стекнува со звање специјалист пнеумофтизиолог. Во 2003 година ја завршува втората специјализација по интерна медицина на Медицинскиот факултет во Скопје и се стекнува со звање специјалист интернист. Во 1982 година се вработува во Воената болница Скопје, а во Военомедицинската академија Белград работи во периодот 1983-1988 година како санитетски офицер на ЈНА. Од 1988 година работи како специјалист пнеумофтизиолог и како Началник на Диспанзерот за белодробни болести и туберкулоза, а по укинување на формацијата на Југословенската Народна Армија до денес работи како пнеумофтизиолог и интернист на Одделението за пулмологија - Оддел за интерна медицина при ГОБ „8-ми септември“ Скопје. Учесник е на повеќе конгреси, симпозиуми и други стручни и научни состаноци во земјата и странство. Повеќе пати претстојува на Институтот за белодробни болести при Клинички центар Белград, на Институтот за функционална дијагностика и Клиниката за белодробни болести при Военомедицинската академија во Белград и на Институтот за белодробни болести во Сремска Каменица.

Постдипломските студии на Медицинскиот факултет во Скопје ги започнува во учебната 1983/1984 година, предвидените испити ги положува со просечна оценка 9.50, а во 1994 година го одбранува магистерскиот труд со наслов „Однос на вентилаторните параметри и гасните анализи кај хроничната опструктивна белодробна болест”.

Докторската дисертација со наслов „Неспецифичната бронхијална хиперреактивност во процена на тежината и диференцијалната дијагностика на астмата и хроничната опструктивна белодробна болест” ја одбранува на 1.6.2001 година на Медицинскиот факултет во Скопје и се стекнува со звањето **доктор на медицински науки**.

Член е на повеќе професионални здруженија: Македонско респираторно здружение, Здружение на пулмологите на Република Македонија, Здружение на пневмофтизиолозите на Република Македонија, Удружење пулмологија Југославије, ЈУДАХ (Југословенско удружење за астму и хронични бронхитис), Европско респираторно здружение (ERS – European Respiratory Society).

Активно учествува во две научноистражувачки студии (проекти): SUMMIT и EFFECT. Автор е на 60 и коавтор на повеќе од 30 стручни и научни трудови, публикувани во списанија со фактор на влијание (IF), во списанија со меѓународен уредувачки одбор, како и во зборници на абстракти од конгреси и симпозиуми со меѓународно учество, одржани во земјава и во странство.

#### ***Законски услови кои треба да ги исполнува кандидатот за избор во звање насловен доцент***

Општи и посебни услови кои д-р Јане Бушев ги исполнува за избор во звање согласно со Законот за високото образование и Правилникот за посебните услови и постапката за избор во наставно-научно звање на Универзитетот „Гоце Делчев“ – Штип.

#### ***Општи услови:***

- просек од додипломски студии – 8,92 (Медицински факултет, УКИМ, Скопје); -специјализацијата по пнеумофтизиологија завршува во 1988 година во Военомедицинската академија во Белград и се стекнува со звање специјалист пнеумофтизиолог;
- специјализација по интерна медицина завршува во 2003 година на Медицинскиот факултет во Скопје и се стекнува со звање специјалист интернист;
- научен степен- магистер на медицински науки, 1994 год., Медицински факултет при УКИМ, Скопје;
- научен степен- доктор на медицински науки, 2001 год., Медицински факултет при УКИМ, Скопје;
- во последните пет години (пред објавување на огласот за избор) има објавено пет научни трудови во меѓународно признаени списанија, индексирани во меѓународни бази на податоци;
- потврда за познавање на англиски јазик.

#### ***Посебни услови:***

- препораки од два професори од соодветната област;
- учество во меѓународни проекти;
- активно партиципира во работилници, конгреси, симпозиуми и семинари, има престои во странство, со што го унапредува своето стручно познавање, кое понатака го пренесува на своите соработници и колеги.

*Трудови објавени во списанија со фактор на влијание и меѓународен уредувачки одбор во последни пет години*

Бр	Автор	Наслов на трудот	Списание	Години на излегување на списанието
1.	<b>Bushev, J.,</b> Noveska-Petrovska, B., & Karatashev, Z.	Diagnostic contribution of closed needle pleural biopsy – A 10-year retrospective analysis.	MEDIS - Medical Science and Research, (2022)1(3), 11-17. doi: 10.35120/medisij010311bUDK: 616.25-003.2-076(497.7)	Над 5 години
2.	<b>Bushev, J.</b> (2022).	Iatrogenic pneumothorax.	MEDIS - Medical Science and Research, (2022) 1(3),19-23. doi:10.35120/medisij010319bUDK: 616.25-003.219-035.7(497.7)	Над 5 години
3.	<b>Jane Bušev</b>	DIFFERENTIAL DIAGNOSIS OF INTERLOBAR PLEURAL EFFUSION	Respiratio Medical Journal 2019; 9 (1-2): 36-39. Original research.	Над 5 години
4.	Buklioska Plevska D. Minov J, <b>Bushev J,</b> Kochovska Kamchevska N.	Low-grade systemic inflammation in patients with stable chronic obstructive pulmonary disease.	Respiratio Medical Journal 2019; 9 (1-2):70-76. Original research.	Над 5 години
5.	<b>Bushev J.</b>	REZULTATI TRANSBRONHIJALNE I TRANSTORAKALNE BIOPSIJE U DIJAGNOSTICI PLUCNIH OBOLJENJA	Respiratio Medical Journal Volume 9, Number 1-2, May 2019.	Над 5 години

*Наставно-образовна и научноистражувачка дејност*

Д-р Бушев во 1994 година на Медицинскиот факултет во Скопје го одбранува магистерскиот труд со наслов „Однос на вентилаторните параметри и гасните анализи кај хроничната опструктивна белодробна болест“. Во студијата се евалуираат пореметувањата на белодробната функција кај опструктивните болести (хроничната опструктивна белодробна болест - ХОББ) во состојба на манифестна хронична вентилаторна и респираторна слабост. Идејата за корелативна анализа меѓу сложените

параметри на дишната механика и респираторните гасови во артериската крв како нивна резултанта, потекнува од комплексноста на патофизиолошките нарушувања кај хроничната белодробна инсуфициенција, а кои се резултат главно на променетиот однос вентилација/перфузија. Цел на студијата е анализа и взаемна врска на белодробните функционални тестови кај пациенти кај кои хроничната опструктивна белодробна болест довела до манифестна хронична белодробна инсуфициенција, како и утврдување на вентилаторната слабост особено при акутните влошувања. Во проспективна студија биле вклучени 30 здрави испитаници и 94 болни од ХОББ. Истражувањето е работено во Воената болница Скопје и во „Клиника за плуќне болести“ при Военомедицинската академија во Белград. Резултатите од студијата ја акцентираат главната улога на промените во односот вентилација/перфузија. Спирометриските мерења се основа, испитувањата на дишната механика ја комплетираат дијагнозата, а анализата на респираторните гасови е неопходна во напредната фаза на ХББ за следење на натамошна еволуција и коректно водење на оксигенотерапијата. Заклучно, спирометриските мерења во релација со анализата на респираторните гасови на артериската крв, покажаа дека комбинацијата на неколку расположиви дијагностички техники овозможува порационален пристап во дијагнозата и терапијата кај одреден пациент. Докторската дисертација со наслов **„Неспецифичната бронхијална хиперреактивност во процена на тежината и диференцијалната дијагностика на астмата и хроничната опструктивна белодробна болест“** ја одбранува на 1.6.2001 година на Медицинскиот факултет во Скопје и се стекнува со звањето **доктор на медицински науки**. Целта на докторската дисертација е утврдување на бронхијалната реактивност кај здравите лица, асимптомните и симптомните астматичари, како и кај болните од хронична опструктивна белодробна болест, со што би се добиле дополнителни информации во познавањето на клиничката слика и во процена на тежината на болеста. Истражувањето преставува проспективна студија работена во Воената болница Скопје и во Институт за функционално испитување плуќ“ при Военомедицинската академија во Белград во периодот 1994-2000 година. Во студијата биле вклучени 140 лица од кои 40 здрави млади доброволци и 40 млади лица со асимптомна астма (регрути и војници на возраст од 18 до 27 години), 40 млади симптомни астматичари и 20 лица со хронична опструктивна белодробна болест. Бронхопровокативното тестирање со хистамин е изведено на апаратот “Inhalog 2 Dragerwerk AG Lubeck“ при мирно дишење. Резултатите од оваа студија покажале зголемена реактивност на дишните патишта кај астматичарите, позитивна корелација меѓу неспецифичната реактивност на бронхот и зачестеноста на астматските симптоми, дневните промени на врвниот експираторен проток и бронхоконстрикцијата предизвикана со неалергиски дразби како физички напор и ладен воздух. На основа вредноста на провокативната концентрација на хистамин (PC20), поставена е граница на бронхијалниот одговор меѓу здравите лица и болните од астма, со што се проценува тежината на болеста и има апликативна вредност во оценка на способноста на лицата за воена служба. Заклучно, астматичарите со PC20 под 1 mg/ml имаат тешка болест што треба да биде земено во предвид при процена на нивната способност за служба во Армијата на Република Македонија. Резултатите од оваа студија имаат практично военомедицинско значење.

Д-р Бушев активно учествува во два научноистражувачки проекти (SUMMIT и EFFECT). Автор е на над 60 и коавтор на повеќе од 30 стручни и научни трудови, публикувани во списанија со фактор на влијание (IF), во списанија со меѓународен уредувачки одбор, како и во зборници на апстракти од конгреси и симпозиуми со меѓународно-учество, одржани во земјава и во странство.

- Учесник и предавач на Е-работилница „Практичен менаџмент на респираторните болести,“ Долнореспираторна патологија, 25.6.2020
- Учесник -предавач – „Местото и улогата на Isoprinosine во екот на Covid - 19 пандемијата,“ 15.10.2021
- Учесник-предавач - „Подобрување на адхеренцијата во респираторната медицина“. Состанок акредитиран од ЛКМ. 15.2.2022
- Учесник-предавач - „Вистинското место на фармакотерапијата на респираторните болести“. Состанок акредитиран од ФК и ЛКМ. 11.03.2021

- Учесник-предавач – „Менаџирање на астма во време на COVID-19”, 17.11.2020
- Учесни- предавач – „Имуномодулатори, антибиотици и пробиотици, дали е потребно нивно користење и кога?”, 10.02.2022
- Учесник-предавач во панел дискусија “How to control AR and Asthma together” 16.07.2020
- Учесни- предавач во работилница „Како да се подобри лекувањето на пациентите со ХОББ во секојдневната пракса?” 16.03.2022
- Учесник-предавач во работилницa “One symptom many diseases” 28-29.04.2018
- Учесни- предавач „ХОББ – тивка епидемија на 21 век”, 21.11.2018

Д-р Јане Бушев од 2017 година држи менторска настава за здравствена клиничка практика со студенти по медицина, како и турнуси за специјализанти.

**Евалуација на трудовите за избор на д-р Јане Бушев (публикувани во последните пет години)**

**1. Bushev, J., Noveska-Petrovska, B., & Karatashev, Z. (2022).** Diagnostic contribution of closed needle pleural biopsy – A 10-year retrospective analysis, *MEDIS - Medical Science and Research*, 1(3), 11-17. doi: 10.35120/medisij010311bUDK: 616.25-003.2-076(497.7)

Трудот претставува ретроспективна анализа на плеврални изливи од различна етиологија со акцент на специфичните-туберкулозни и малигните плеврални ефузии кои доминираат во последните три децении. Нагласено е дека и покрај напредокот во дијагностиката, околу 20% од плевралните изливи остануваат етиолошки необјаснети. Претставени се податоци за дијагностичкиот придонес и компликациите при користење Рамелова игла (Волф-ов сет) во истражување на природата на плевралните изливи од етиопатогенетски аспект. Се истакнува затворената (перкутана, слепа) плеврална биопсија со Рамеловата игла како едноставна техника, добро толерирана, со мала стапка на компликации и висока дијагностичка ефикасност. Методата има висока чувствителност во дијагнозата на ексудативна плеврална течност, особено кај туберкулозниот плеврит и може да обезбеди алтернативна техника во клиничката пракса. Затворената плеврална биопсија не е игнорирана или поставена во инфериорна положба, останува важен и незаменлив метод поради неговата едноставност, евтина цена и ниска стапка на компликации, особено кај постари и високоризични пациенти, уште повеќе затоа што може да се изведува покрај креветот, не е потребна дополнителна подготовка и може да се изврши со мала инструментална и работна поддршка.

**2. Bushev, J. (2022).** Iatrogenic pneumothorax, *MEDIS - Medical Science and Research*, 1(3), 19-23. doi:10.35120/medisij010319bUDK:616.25-003.219035.7 (497.7)”

Целта на студијата е да се прикажат резултатите и ефикасноста при згрижување јатроген пневмоторакс во пневмофтизиолошката пракса во општа болница. Претставена е торакалната дренажа која била применета кај половина од испитуваните пациенти, а кај другата половина бил применет конзервативен третман или со помалку инвазивни методи при што не бил идентификуван случај со индикација за хируршки пристап. Во заклучокот е истакнато дека услов за успешно згрижување на јатроген пневмоторакс е усогласеност со стандардите при примената на дијагностичките процедури во пулмологијата и сродните области, внимателно набљудување и ефикасна примена на современите ставови во грижата за компликациите од инвазивно-интервентните дијагностичко-терапевтски процедури.

**3. Jane Bushev.** DIFERENCIJALNA DIJAGNOZA INTERLOBARNIH IZLIVA. *Respiratio*, Volume 9, Number 1-2, May 2019

Целта на овој труд е да се прикаже застапеноста на овој ентитет познат во клиничката пракса под името „фантом“ тумор, а претставува ретка радиолошка манифестација на срцева инсуфициенција и доведува до повеќе диференцијално дијагностички дилеми. Во ретроспективна студија од 4-годишен период се опфатени 499 болнички истории на Одделенијата за интерна медицина при ГОБ „8-ми септември“. Анализираниите случаи со интерлобарен излив биле недвосмислени во диференцијално дијагностички поглед. Клиничко-радиографската слика и терапевтскиот одговор на кардиотоници и диуретици биле доволна потврда на „фантомски тумор“. Кај пациентите не биле применети агресивни дијагностички процедури, а постојат податоци во литературата за случаи кои

биле подвргнати на хируршка интервенција. Во заклучокот се предложува кај пациентите со конгестивно срцето загајување да се обезбеди одговарачка терапија пред да се спроведе натамошно инвазивно дијагностичко испитување.

4. Daniela Buklioska Ilievska, Jordan Minov, **Jane Bushev**, Nade Kochovska Kamchevska., Low-grade systemic inflammation in patients with stable chronic obstructive pulmonary disease. *Respiratio Medical Journal* 2019; 9 (1-2):70-76. Original research.

Цел на овој труд е да се евалуираат нивото за С-реактивниот протеин (CRP) како биомаркер на системска инфламација, бројот на леукоцитите, липидниот профил и пушачката навика кај пациентите со стабилна ХОББ како и нивната корелација со влошувањата на болеста. Спроведена е пресечна студија кај 60 пациенти со ХОББ и 30 испитаници од општата популација без ХОББ усогласени според возраста, полот, индексот на телесна маса (BMI) и тежината на болеста согласно критериумите на Глобалната иницијатива за хронична опструктивна белодробна болест (GOLD). Резултатите покажуваат статистички значајна разлика помеѓу просечното серумско ниво на CRP кај стабилна ХОББ во однос на контролната група ( $p < 0,01$ ). По однос на липидниот профил не е најдена статистички значајна разлика, а поголем број пациенти со стабилна ХОББ имале повисок број на леукоцити ( $>109/L$ ) во однос на контролната група. Степенот на лимитираност на воздушниот проток кај ХОББ бил поврзан со изложеноста на пушење изразено преку Brinkman индексот (pack/year). Се потврдува дека циркулирачкото ниво на CRP и вкупниот број на леукоцити се повисоки кај стабилна ХОББ, од што произлегува заклучокот дека серумскиот CRP може да се земе како валиден биомаркер на системско воспаление од низок степен што е водечка точка за атеросклероза.

5. **Bushev J.** REZULTATI TRANSTRONHIJALNE I TRANSTORAKALNE BIOPSIJE U DIJAGNOSTICI PLUCNIH OBOLJENJA. *Respiratio*, Volume 9, Number 1-2, May 2019.

Цел на овој труд е истакнување на значењето на инвазивните дијагностички испитувања пред сè на трансбронхијалната и трансторакалната тенкоинглена аспирациона биопсија при поставување дефинитивна патохистолошка дијагноза. Користен е метод на ретроспективна анализа кај пациенти со фокални и дифузни радиолошки промени на белодробниот паренхим кај кои биле применети инвазивните дијагностички испитувања и вршена е споредба на добиените патохистолошките резултати од едната и од другата метода на испитувањето. Во заклучокот се истакнува дека инвазивните дијагностички испитувања се основни кај бронхијалниот карцином, со оглед дека стратегијата на лекувањето изискува јасна и прецизна патохистолошка верификација од доволно репрезентативен биопсичен материјал, со што би се овозможило имунохистохемско испитување како услов за категоризација и примена на современа таргетирана и имунолошка терапија.

#### *Стручно-апликативна и организациско-развојна дејност*

Д-р Јане Бушев бил санитарски потполковник и повеќегодишен началник на Диспансер за белодробни болести и туберкулоза на поранешната Воена болница Скопје, долгогодишен член Македнското лекарско друштво и Лекарската комора на Македонија. Член е на повеќе републички и интернационални професионални групации како: Македонско респираторно здружение, Здружение на пулмологите на Република Македонија, Здружение на пневмофтизиолозите на Република Македонија, Удружење пулмологија Југославије, ЈУДАХ (Југословенско удружење за астму и хронични бронхитис), Европско респираторно здружение (ERS – European Respiratory Society). Тој учествувал на повеќе локални и меѓународни стручни состаноци, советувања, симпозиуми и конгреси во Р Македонија и пошироко.

### **ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ**

Д-р Јане Бушев, доктор на медицински науки, е единствен пријавен кандидат на Конкурсот за избор на наставник во наставно звање – насловен доцент за наставно-научната област анатомија на Факултетот за медицински науки при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип.

Од степенот на образованието, работното искуство, како и научноистражувачката работа, евидентна е способноста на д-р Јане Бушев да пристапува кон самостојни истражувања, да анализира и сублимира резултати. Преку ангажманите и сериозниот пристап кон работата, покажува подобрување на сопствените вештини, како и подготвеност да прифати работни задачи, предизвици и обврски.

Врз основа на приложениот материјал, како и во согласност со Законот за високо образование, Правилникот за посебните услови и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања на Универзитетот „Гоце Делчев“ – Штип, Рецензентската комисија има особена чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Факултетот за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип да го избере д-р Јане Бушев во звање насловен доцент за наставно-научната област анатомија на Факултетот за медицински науки при УГД - Штип.

### **РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА**

**Д-р Светлана Јовевска, редовен професор, претседател, с.р.**

**Д-р Ники Матвеева, редовен професор, член, с.р.**

**Д-р Џенгис Јашар, насл. вонр. професор, член, с.р.**

**ТАБЕЛА НА АКТИВНОСТИ КОИ СЕ БОДУВААТ ПРИ ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ  
Д-р Јане Бушев**

Ред. бр.	НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	Поени	
Ред. бр.	НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ И СТРУЧНО-УМЕТНИЧКИ АКТИВНОСТИ	Поени во	
		во земјава	странство
4	Научен труд објавен во меѓународно научно списание (прв автор, втор автор, останати автори)( 9/6/3) прв автор:труд под реден број 1, 2, 3 и 5 (4 x 9 = 36) останати автори: труд под реден број 5 (1 x 3 = 3)	39	
5	Труд со оригинални научни резултати, објавени во зборник од трудови на научен собир 3 x 2 = 6	6	
6	Пленарно предавање на научен собир (9 x 3 = 27 и 1 x 6 = 6)	27	6
10	Одбранета докторска теза	8	
11	Одбранет постдокторски труд или одбранета специјализација Пнеумофтизиологија (2 x 6 = 12) Интерна медицина	12	
12	Одбранета магистерска работа	4	
23	Студиски престој во странство	8	
	<b>ВКУПНО</b>	<b>110</b>	
Ред. бр.	СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ И ОРГАНИЗАЦИСКО-РАЗВОЈНА ДЕЈНОСТ	Поени во	
		во земјава	странство
13	Учесник во научен проект (максимум во три проекти): (2 x 5 = 10)	10	
19	Стручни награди и признанија	4	
26	Раководител на катедра/оддел/центар	3	
	<b>ВКУПНО</b>	<b>17</b>	
	<b>ВКУПНО БОДОВИ ОД СИТЕ ОБЛАСТИ</b>	<b>127 бода</b>	